

**Список літератури**

1. Вудкок М. Френсис Д. Раскрепощенный менеджер. Для руководителя-практика: Пер. с англ. – М.: Дело, 1991.- 320 с.
2. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер. с англ. – М.: Дело, 2002.- 704 с.
3. Толочко В.М., Міщенко І.В. Система основних понять теорії управління: Метод. реком.- Х.: Вид-во НФаУ,- 2012.- 32 с.
4. Управління на рівні окремої особистості: Метод. реком. /Толочко В.М., Міщенко І.В., Медведєва Ю.П. та ін., Х.: Вид-во НФаУ, 2012.- 48 с.
5. Управління фармацією: Підруч./ В.М.Толочко, І.В.Міщенко, Д.В.Великий та ін.- Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2004.- 388 с.
6. Эксперт: Руководители аптек ГУП «Таттехмедфарм» умеют расставлять приоритеты при оценке производственных компетенций [Электронный ресурс]. - Режим доступа. <http://www.pharmvestnik.ru/pubs/lenta/v-rossii/ekspert-rukovoditeli-aptek-gup-tattexmedfarm-umejut-rasstavljatj-prioritety.html#.VFt2-T3Qn5o>
7. Fayol H. Industrial and General Administration - Geneva: International Management Institute, 1930.

8. Kast F.E., Rosenzweig J.E. General Systems Theory: Applications for Organisation and Management // Academy of Management Journal.- 1972.- Vol.15.- No.4.- P.447-465.
9. Lutans F. The Contingency Theory of Management: A Path out of Jungie // Business Horizons. -1973. – Jyне.- P.62-72.

Надійшла до редакції 12.11.2014 р.

**МІЩЕНКО Інна Володимирівна**, кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри управління та економіки фармації Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету, м.Харків, e-mail: Uef-ipksf@mail.ru

**MISCHENKO Inna Volodimirivna**, candidate of pharmaceutical sciences, associate professor, assistant professor of management and economy In pharmacy of Institute of Professional Development of National University of Pharmacy, Kharkiv, e-mail: Uef-ipksf@mail.ru

УДК: 615.15:349.3

*В. М. Толочко, М. В. Зарічкова, Т. О. Артюх*

**СОЦІАЛЬНА ВРАЗЛИВІСТЬ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ УКРАЇНИ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ПРЕКАРІЗАЦІЇ**

*В. М. Толочко, М. В. Заричковая, Т. А. Артюх*

**СОЦИАЛЬНАЯ УЯЗВИМОСТЬ СПЕЦИАЛИСТОВ ФАРМАЦИИ УКРАИНЫ КАК РЕЗУЛЬТАТ ПРЕКАРИЗАЦИИ**

*V. M. Talochko, M. V. Zarichkova, T. O. Artyukh*

**SOCIAL VULNERABILITIES PHARMACY SPECIALISTS UKRAINE AS A RESULT THE PRECARIZATION**

В роботі дано коментар явищу прекарізація та її впливу на фармацевтичну галузь України. Вивчено вплив прекарізації на соціальну вразливість спеціалістів фармації України. Проведено аналіз прекарізації в країнах-членах ЄС. У статті розглянуто проблему прекарізації в умовах підвищення рівня політичної й економічної нестабільності в Україні. Встановлено, що все більша кількість працівників фармацевтичної галузі поповнює ряди робочої сили з нестабільною зайнятістю, позбавленої численних гарантій, а також змоги організуватись для боротьби, а профспілки, як традиційні інструменти захисту прав працівників, тут виявляються безсилими. В статі розглянуті основні проблеми і соціальні ризики, які з'являються внаслідок прекарізації в фармацевтичній галузі України і окреслені головні з них. Було досліджено вплив цього феномену на діяльність роботодав-

В работе дан комментарий явлению прекаризации и его влиянии на фармацевтическую отрасль Украины. Изучено влияние прекаризации на социальную уязвимость специалистов фармации Украины. Проведен анализ прекаризации в странах-членах ЕС. В статье рассмотрена проблема прекаризации в условиях повышения уровня политической и экономической нестабильности в Украине. Установлено, что все большее количество работников фармацевтической отрасли пополняет ряды рабочей силы с нестабильной занятостью, лишенной многочисленных гарантий, а также возможности организоваться для борьбы, а профсоюзы, как традиционные инструменты защиты прав работников, здесь оказываются бессильными. В статье рассмотрены основные проблемы и социальные риски, которые появляются в результате прекаризации в фармацевтической отрасли Украины и очерчены главные из них. Было исследовано влияние этого феномена на дея-

This work provides a comment the phenomenon of precarisation and its impact on the pharmaceutical industry of Ukraine. Have studied the effect the precarization on the socially vulnerable of pharmacy specialiaists in Ukraine. The analysis the precarization in the member countries EU was carried. In the articie the problem precarization under increased political and economic instability in Ukraine was considered. It was established that an increasing number of pharmaceutical industry workers entering the labor force with unstable employment devoid of many guarantees as well as an opportunity to organize to fight, and trade unions, as traditional instruments protecting the rights of workers here are powerless. The articie describes the main problems and social risks that appear as a result of precarisation in Ukrainian pharmaceutical industry and delineated the main of them. It was investigated the influence



ців і працівників фармацевтичної галузі України. Встановлено, що незважаючи на тимчасові переваги для роботодавців і працівників, недоліки від прекарізації масштабніші і несуть більш глибокі негативні наслідки та призводять до вразливості фармацевтичної галузі, що негативно позначається, як на працівниках, так і на роботодавцях. Наведено можливі напрями зменшення негативних наслідків, прекарізації шляхом посилення соціального захисту спеціалістів фармації.

**Ключові слова:** фармацевтична галузь, соціальна вразливість спеціалістів фармації, прекарізація

тельность работодателей и работников фармацевтической отрасли Украины. Установлено, что несмотря на временные преимущества для работодателей и работников, недостатки от прекаризации масштабные и несут более глубокие негативные последствия и приводят к уязвимости фармацевтической отрасли, что отрицательно сказывается как на работниках, так и на работодателях. Приведены возможные направления уменьшения негативных последствий, прекаризации путем усиления социальной защиты специалистов фармации.

**Ключевые слова:** фармацевтическая отрасль, социальная уязвимость специалистов фармации, прекаризация

of this phenomenon on the activities of employers and workers of the pharmaceutical industry in Ukraine. It was established that despite the temporary advantages for employers and workers, the shortcomings of precarization scale and carry a deep negative effects and lead to the vulnerability of the pharmaceutical industry which negatively affects both the employees and to workers. The possible directions to reduce the negative consequences precarization by developing of social protection specialists in pharmacy were given.

**Keywords:** pharmaceutical industry, social vulnerability of pharmacy specialists, precarisation

Термін «Прекарізація» походить від англ. Precarious і лат. Precarium - сумнівний, небезпечний, ризикований, негарантований, нестабільний, що стоїть на піску. Сьогодні цей термін відображає тенденцію дерегуляції трудових відносин при одночасній відміні майже всіх соціальних гарантій з метою підвищення інтенсивності праці.

Тобто це трудові відносини, які можуть бути розірвані роботодавцем у будь-який час, також дерегуляція трудових відносин і неповноцінна соціальна гарантія зайнятості. Це явище охопило значну частину найманих працівників в країнах-учасниках ЄС, США та інших капіталістичних країнах.

Прекарізація по суті це неповна зайнятість яка виникла в капіталістичних країнах і здобула своє розповсюдження серед найманих працівників в Європі [1-3].

Зараз ця тенденція знаходить все більше поширення і в Україні. Тому ця тематика є актуальною для всіх галузей народного господарства і фармацевтичній галузі зокрема.

Сучасна тенденція перетворення раніше гарантованих трудових відносин, значною мірою, в негарантовані і незахищені поширюється на всі галузі народного господарства України, не обійшла вона і фармацевтичну галузь. Сюди відносяться такі види зайнятості, як трудовий контракт на обмежений термін, зайнятість на неповний робочий час при малих або взагалі відсутніх соціальних гарантіях, уявно самостійна праця (праця на дому) і т.д. По суті прекарізація в Україні - це форма найму робочої сили поза законодавчим регулюванням трудових відносин, яка знайшла широке розповсюдження в останні роки. Це сталося завдяки тому, що прекарізація знімає відповідальність з роботодавця за персонал. Схильних до прекарізації працівників стали навіть називати «прекаріатом».

Феномен прекарізації все більше проявляється як структурна характеристика сучасного історичного періоду. Це явище глибоко змінює життя людей та призводить до соціальної дезінтеграції, яка посилюється через дефіцит адекватних політичних рішень. Згідно з методикою Євростату, особи, що знаходять-

ся в прекарізації, класифікуються як «мережеві люди» (net people). Вони, перебуваючи поза ринком праці, але активно беруть участь в різноманітних акціях протесту, відстоюючи свої права. Баланс між гнучкістю ринку праці і нестійкістю зайнятості може бути знайдений тільки через соціальну політику. Тому необхідно вивчати стратегії виходу людей зі стану прекарізації в рамках реформ ринку праці і надання соціальних гарантій. Це явище набуло величезні масштаби в сучасних умовах і стало проблемою в більшості країн з розвинутою економікою [2, 5, 6].

Поняття «прекарізація» в фармацевтичній галузі України означає нестійкість зайнятості спеціалістів фармації (СФ) за фахом, що виражається в:

- а) примусовому для СФ працевлаштуванню з неповною зайнятістю;
- б) укладенні з СФ термінових трудових або цивільно-правових договорів замість безстрокових трудових відносин;
- в) наймі СФ через посередництво приватних агентств зайнятості з порушенням їх трудових і соціальних прав;
- г) повному або частковому скасуванню офіційного найму СФ та переводі трудових відносин в неформальні форми, що супроводжуються зниженням їх соціальної захищеності і зростанням соціальної вразливості СФ;
- д) зростанні кількості вакансій для частково-зайнятих СФ, а для працюючих повний день - знижуються;
- ж) наявності випробувального терміну для молодих СФ з відсутністю гарантій у подальшому їх працевлаштуванні та ін.

Все це супроводжується втратою працівниками фармацевтичної галузі частини заробітної плати та соціальних гарантій, а також зменшенням або втратою ними соціальної захищеності від звільнень, обов'язкового соціального страхування, соціальних виплат з боку роботодавців [1-4].

Нами було вивчено питання зростаючої популярності до цього феномену серед роботодавців і країнами-членами ЄС стоїть завдання побудувати загальний соціально-економічний ринок, враховуючи,



що прийняття будь-яких рішень необхідно супроводжувати аналізом їх соціального ефекту. Однак, це не завжди можливо. В даний час широко обговорюється реорганізація європейської соціальної моделі на основі економічного підходу.

Одна з основних ідей в ЄС - побудувати загальний ринок праці, але цьому на практиці приділяється недостатньо уваги. На європейських ринках праці діє безліч незалежних, не пов'язаних між собою структур. У різних країнах за одні й ті ж трудові компетенції пропонується різна оплата. Величезною проблемою є визнання компетенцій. Так, з безлічі компетенцій тільки дев'ять визнаються всіма членами ЄС. У цьому ховається одна з можливих причин прекарізації. Останнім часом у країнах-членах ЄС намітилася тенденція з переміщення колективних переговорів з проблем соціально-трудових відносин з державного рівня на рівень регіонів і компаній. У цьому випадку

проблеми заробітної плати стають менш актуальними, а на перший план виходять проблеми соціального захисту працівників.

Сьогодні кожна країна має власний підхід до феномена прекарізації, наприклад у Німеччині існує закон Hartz IV який передбачає грошову допомогу для безробітних за умови відпрацювань з їхнього боку, в середньому 4 години на день (на такий «роботі» платиться лише 1 євро на годину). Як правило, пропонують непопулярні місця: санітари в лікарнях, різноробочі та ін.

працівників фармацевтичної галузі України і, як наслідок збільшення соціальної вразливості СФ (табл.1) [2-4].

Аналізуючи досвід зарубіжних країн з цього питання можна виділити наступне. Згідно з Лісабонською угодою від 2007 р., перед 27

Таблиця 1

Вплив прекарізації на фармацевтичну галузь України

| № п/п | Критерії       | Працівники фармацевтичної галузі   | Роботодавці  |
|-------|----------------|--|--|
| 1     | 2              | 3  | 4  |
| 1.    | Переваги       | <ul style="list-style-type: none"> <li>– робота неповний робочий день 4-5 годин. Такий тип зайнятості можна зручно комбінувати з навчанням в університеті або з сімейними турботами;</li> <li>– можливість опанувати різні професійні навички;</li> <li>– можливість працювати в різних країнах світу.</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>– начальникам вигідні безправні і позбавлені соціальних гарантій підлеглі;</li> <li>– при ринкових відносинах безробітні - це потенційні штрейкбрехери. Трудящим можна показати, що на їх місце завжди знайдеться інший кандидат, який не буде сперечатися з начальством і бажати наприклад, оплачуваної відпустки, або лікарняного по догляду за дитиною;</li> <li>– прекарізація дозволяє роботодавцям мати в одній людині відразу і найманого працівника, якого можна експлуатувати, і безробітного, яким можна залякувати іншого найманого працівника.</li> </ul> |
| 2.    | Недоліки       | <ul style="list-style-type: none"> <li>– така робота передбачає практично повну відсутність будь-яких прав і гарантій, наприклад, при несподіваному звільненні або тяжкій хворобі;</li> <li>– повноцінно забезпечити себе або сім'ю, працюючи 20 чи навіть менше годин на тиждень не вийде, тому доведеться комбінувати кілька таких робіт. Тобто, в сумі ви будете працювати ті ж 40 або навіть більше годин і при істотно урізаних трудових правах;</li> <li>– роботодавець, що недооцінює працю працівника, виключає таким чином останнього від будовування кар'єри;</li> <li>– культурний і політичний ефект, що виражається в неможливості планувати життя (складність відповідей на питання: де жити, як планувати життя та ін.).</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– безробітні небезпечні для роботодавців і держави. Їм нічого втрачати і вони можуть при відсутності роботи почати страйкувати.</li> </ul>  |
| 3.    | Скриті погрози | <ul style="list-style-type: none"> <li>– представники прекаріата рідко йдуть у профспілки - їх положення і без того нестабільно, боротьба з роботодавцем проблематична;</li> <li>– вакансії для частково-зайнятих ростуть, а для працюючих повний день – знижуються;</li> <li>– наявність випробувального терміну створює можливості для прекарізації зайнятості молоді;</li> <li>– негативний ефект від зростання безробіття, руйнує людські ресурси;</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>– Прекаріат потрібно контролювати, а це можливо двома способами: за допомогою каральних органів, які будуть припиняти будь-яку активність і за допомогою тимчасових поступок, здатних знизити градус невдоволення до соціально-прийнятного рівня.</li> </ul>  |



В Італії прекаріат (*diversamente occupati* - альтернативно зайняті) давно став масштабним явищем, але до сьогодні відсутній єдиний підхід до визначення цього феномена. Згідно з даними офіційної статистики, тимчасово зайнятих в Італії налічується близько 3 млн. чоловік, крім того, є частково зайняті і самозайняті, які працюють в умовах організаційних обмежень.

У 2012 р. лідируючий профспілка Італії (CGIL) і журнал *Internazionale* провели спільне онлайн дослідження, щоб зрозуміти потреби і проблеми працівників в активному віці. Було встановлено, що стабільна прекарізація характерна для 48,4% працівників; нестабільна прекарізація - для 19,8% (фрагментована історія роботи, різні функції, перехід від одного роботодавця до іншого). Перехідна прекарізація зайнятості була зафіксована у 31,8% респондентів: це тимчасово зайняті з нечіткою історією роботи, працюють на одного або різних роботодавців. Було виявлено утиск пенсійних прав, вихідних днів, оплати лікарняних, а також відкладання дати народження дітей та ін. Дослідження дозволило ідентифікувати існування таких страхів, як неможливість відмовити роботодавцю, відсутність вибору, необхідність починати спочатку з кожним новим контрактом. На основі вищезазначеного можна зробити висновок, що прекарізація обмежує сенс життя, що призводить до збільшенню діагностування психологічної депресії в світі, і головне вона збільшує соціальну вразливість працюючих.

Прекарізація - невід'ємна частина процесу глобалізації економіки. Вона виникає, коли економіка стає глобальною, а соціальна політика відстає і виражається у втраті почуття безпеки та ідентичності. Прекарізація пов'язана не тільки з втратою роботи, але і невпевненістю в житті. Це соціальна хвороба, що руйнує роботу і умови життя зростаючого числа соціально незахищених громадян. Прекарізація є об'єктивним наслідком причин, закладених в сучасних соціальних системах. Проти неї виступають соціальні рухи різних країн ЄС. Так, восени 2004 року в Лондоні проходив 3-й Європейський соціальний форум де різні соціальні рухи розглядали проблеми прекарізації на паралельних заходах, поза офіційною частиною. В Лондоні під назвою *Beuopd ESF* вперше пройшов семінар з протидії прекарізації, організований рухом *Wombles*.

Проти прекарізації виступають різні організації та індивіди, ми пропонуємо класифікувати їх на дві групи.

Перша група - це профспілки. Незважаючи на те, що прекарізація руйнує колишні завоювання профспілок, роль профспілок в боротьбі з цим феноменом мінімальна. Робота без гарантій і соціальної підтримки, характерна риса нових приватних підприємств, яких не було ще 10-15 років тому. Наприклад, у Польщі чисельність таких підприємств становить майже 70% від усього народного господарства. Спроби створення профспілок в цьому секторі підприємств Польщі натрапили на жорсткий опір госпо-

дарів і управлінців, репресії до організаторів профспілок. Ті профспілки, яким вдалося організуватися, діють на нелегальному становищі. Нелегальний статус мінімізує чисельність профспілки тому, що для цього потрібна спеціальна стратегія і моральна готовність працівників [5, 6].

Тому першим кроком по боротьбі з прекаріацією в фармацевтичній галузі України повинно стати робота профспілок по збору персональних відомостей за умовами найму та роботи на різних фармацевтичних підприємствах, проведенні правової експертизи, інформаційним оповіщенням та створення профгруп на конкретних підприємствах.

Другу групу - протидії прекарізації представляють собою групи прямої дії (найчастіше анархісти або антиглобалісти), а також групи інформаційного оповіщення. Ця група має різні методи боротьби і перш за все це Інтернет. Зараз в Інтернет з'явилися сторінки з «чорними списками роботодавців» і фірм, які порушують трудове законодавство, проявляють самодурство. Користувачі Інтернету часто самі заносять в ці списки своїх роботодавців, для цього там є спеціальні форми. «Чорні списки» стають трендом. Якщо раніше небагато українців скаржилися в мережі на недобросовісні послуги, то зараз «чорні списки» з'являються майже щодня (*antijob.net*, *orabote.net*). Творці сторінок впевнені, що інформація вбереже людей у майбутньому від помилок і спілкування з неадекватними людьми. У «чорному списку» роботодавців - як невеликі фірми, так і великі компанії і навіть мережі.

Для вирішення цієї проблеми в фармацевтичній галузі України треба зробити наступні кроки:

- 1) Встановити для частково-зайнятих СФ ті ж самі трудові права, що і для працюючих повний день.
- 2) Роботодавців зобов'язати дотримуватися трудового права і надавати СФ соціальний захист.
- 3) Скоротити робочий день для СФ, які працюють в складних умовах без зниження зарплат.

#### Висновки

Дослідження процесу прекарізації повинно проводитися в комплексі - це робота економістів, юристів, соціологів і політиків, активістів пов'язаних з робочим рухом і профспілок.

Встановлена пряма залежність збільшення соціальної вразливості СФ з розповсюдженням прекарізації в фармацевтичній галузі України.

Визначені переваги, недоліки, а також скриті погрози які несе прекарізація для фармацевтичної галузі України.

#### Список літератури

1. Вередюк О.В. Неустойчивость занятости: теоретические основы и оценка масштабов в России / О. В. Вередюк // Вестник СПбГУ. Серия 5: Экономика. – 2013. – №1. – С. 25–32.
2. Бобков В.Н. Социальная уязвимость работников и общества как результат неустойчивости занятости / В. Н. Бобков, О. В. Вередюк // Ноосфера. Общество. Человек. –



2013. – № 1. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.es.rae.ru/noocivil/228-1124>.

3. Старостін В. «Прекарізація»: ліквідація трудових прав працівників. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ikd.ru/node/124>.

4. Толочко В. М. Проблемні аспекти соціального захисту спеціалістів фармації у сучасних умовах / В. М. Толочко, М. В. Зарічкова // Вісник фармації. – 2012. – № 2(70)2012. – С. 37 – 39.

5. Herrmann P. Precarity – More than a Challenge of Social Security Or: Cynicism of EU's Concept of Economic Freedom / P. Herrmann. - Bremen, 2011. – 204 p.

6. Rolf-Dieter Hepp. Prekarisierung und Flexibilisierung (Precarity and Flexibilisation) / Hepp Rolf-Dieter. - Westfalische Dampfboot, 2012. -. 386 p.

Надійшла до редакції 12.11.2014 р.

**ТОЛОЧКО Валентин Михайлович**, доктор фармацевтичних наук, професор, завідувач кафедри управління та економіки фармації Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету, м. Харків, e-mail: [uef-ipksf@mail.ru](mailto:uef-ipksf@mail.ru).

**ЗАРІЧКОВА Марія Володимирівна**, кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри управління та

економіки фармації Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету, м. Харків, e-mail: [uef-ipksf@mail.ru](mailto:uef-ipksf@mail.ru)

**АРТЮХ Тетяна Олександрівна**, кандидат фармацевтичних наук, асистент кафедри управління та економіки фармації Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету, м. Харків, e-mail: [uef-ipksf@mail.ru](mailto:uef-ipksf@mail.ru).

**ТОЛОЧКО Valentin Mikhailovich**, Doctor of Pharmacy, Professor, head Department of Management and Economics of Pharmacy of the Institute of pharmacy specialists training of National university of Pharmacy, Kharkiv, Ukraine, e-mail: [uef-ipksf@mail.ru](mailto:uef-ipksf@mail.ru).

**ZARICHKOVA Marija Volodymyrivna**, Ph.D. in Pharmacy, associate professor Department of Management and Economics of Pharmacy of the Institute of pharmacy specialists training of National university of Pharmacy, Kharkiv, Ukraine, e-mail: [uef-ipksf@mail.ru](mailto:uef-ipksf@mail.ru).

**ARTYUKH Tetyana Oleksandrivna**, Ph.D. in Pharmacy, senior Lecturer of Department of Management and Economics of Pharmacy of the Institute of pharmacy specialists training of National university of Pharmacy, Kharkiv, Ukraine, e-mail: [uef-ipksf@mail.ru](mailto:uef-ipksf@mail.ru)

УДК 615.011:547.272.35

**І.В. Ковалевська, В.О. Грудько**  
**ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ТИСКУ НА РОЗЧИННІСТЬ КВЕРЦЕТИНУ**

**И.В. Ковалевская, В.А. Грудько**  
**ИССЛЕДОВАНИЕ ВЛИЯНИЯ ДАВЛЕНИЯ НА РАСТВОРИМОСТЬ КВЕРЦЕТИНА**

**I.V. Kovalevskaya, V.A. Grudko**  
**STUDY THE EFFECT OF PRESSURE ON SOLUBILITY QUERCETIN**

Розробка лікарських препаратів на основі природних біофлавоноїдів, зокрема кверцетину, є перспективним напрямом розширення лікарського арсеналу засобів політропної дії. Спосіб отримання лікарської форми визначають фізико-хімічні властивості активного фармацевтичного інгредієнту. За результатами досліджень було встановлено, що кверцетин відноситься до IV класу речовин за біофармацевтичною класифікацією. Розчинність активних фармацевтичних інгредієнтів є одною з самих проблематичних аспектів при розробці складу і технології лікарських засобів. Для підвищення розчинності активних фармацевтичних інгредієнтів отримують тверді дисперсії. Тому метою роботи стало вивчення фізико-хімічних та біофармацевтичних властивостей кверцетину та твердих дисперсій на його основі. Отримані експериментальні дані дозволяють зробити висновок про доцільність проведення досліджень з встановлення фізико-

Разработка лекарственных препаратов на основе природных биофлавоноидов, в частности кверцетина, является перспективным направлением расширения лекарственного арсенала средств политропного действия. Способ получения лекарственной формы определяют физико-химические свойства активного фармацевтического ингредиента. По результатам исследований было установлено, что кверцетин относится к IV классу веществ согласно биофармацевтической классификации. Растворимость активных фармацевтических ингредиентов является одним из самых проблематичных аспектов при разработке состава и технологии лекарственных средств. Для повышения растворимости активных фармацевтических ингредиентов получают твердые дисперсии. Целью работы стало изучение физико-химических и биофармацевтических свойств кверцетина та твердых дисперсий на его основе. Полученные экспериментальные данные позволяют сделать вывод о целесообразности проведения исследований по установке физико-химических свойств суб-

The development of drugs based on natural bioflavonoids, especially quercetin, is a promising direction of expansion of the drug arsenal of polytropic action. A method for producing a dosage form determined by the physicochemical properties of the active pharmaceutical ingredient. According to studies, it was found that quercetin is a class IV according to the biopharmaceutical classification substances. The solubility of active pharmaceutical ingredients is one of the most problematic aspects of the development of technology and pharmaceuticals. To improve the solubility of the active pharmaceutical ingredient is obtained solid dispersion. The aim of the work was to study the physicochemical and biopharmaceutical properties of quercetin and solid